

PROGRAM ROZVOJA OBCE VYŠNÁ HUTKA

Názov:	Program rozvoja obce Vyšná Hutka na roky 2017 – 2023
Územné vymedzenie :	Košický samosprávny kraj Obec: Vyšná Hutka
Územný plán obce schválený:	nie
Dátum schválenia PRO:	16.11. 2017
Dátum platnosti:	16.11.2017
Publikovaný verejne:	20.11.2017

Obsah

Úvod	4
1. Analyticko – strategická časť	5
1.1. Základné údaje o obci Vyšná Hutka	5
ZAČLENENIE OBCE DO MIKROREGIÓNU	8
2. Prírodné zdroje a podmienky	9
2.1 Prírodné charakteristiky	9
2.2 Sociálno-ekonomická charakteristika územia obec	11
2.2.1 Obyvateľstvo	11
2.2.2 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV	12
3. Kultúrne a spoločenské zdroje	13
4. Materiálne a finančné zdroje	14
4.1 Bývanie a bytový fond	14
4.2 Základná a technická infraštruktúra	14
4.3 Občianska infraštruktúra a vybavenosť, sociálna infraštruktúra	16
5. Ekonomické využívanie zdrojov	16
5.1 Podnikateľská sféra	16
NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY	18
NAJVÝZNAMNEJŠÍ ZAMESTNÁVATELIA V OBCE A OKOLÍ	19
EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCE	19
Analýza situácie v obci	20
6 SWOT Analýza	20
7 Strategická časť	23
8 Programová časť	28
9 Realizačná časť	32
10 Finančná časť	36
ZÁVER	39

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza. Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Analyticko-strategická časť obsahuje najmä:

- a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
- b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
- c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Programová časť obsahuje najmä:

- a) zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

1. Analyticko – strategická časť

1.1. Základné údaje o obci Vyšná Hutka

Geografická poloha obce

Obec Vyšná Hutka z rozlohou 362,3 ha leží v juhovýchodnej časti Košickej kotliny na toku rieky Torysa, v nadmorskej výške 214 m, južne až juhovýchodne od krajského mesta Košice blízko hlavnej cesty, ktorá spája Košice v smere na Slanské Nové Mesto. Táto hlavná cesta je preťažená tranzitnou kamiónovou dopravou. Kataster obce sa rozprestiera na južnom konci Košickej kotliny neďaleko úpätia Slanských vrchov a hraničí s obcami: Košická Polianka, Nižná Hutka, mestská časť krásna nad Hornádom. Územie je zatriedené do mierne teplej, mierne suchej oblasti s chladnejšou zimou, ročný úhrn zrážok sa pohybuje v rozpätí 600 - 700 mm.

Kultúrno-historický vývoj obce

Obec Vyšná Hutka sa rozprestiera na brehu rieky Torysa, ktorá okolo nej celkom preteká. O jej vzniku a pôvode sa dá predpokladať len z ústneho podania, pretože sa nenašli nijaké dokumenty. Terajší obyvatelia obce nie sú pôvodní obyvatelia, nakoľko sa títo prisťahovali na miesto, kde už raz bola osada, alebo obec zvaná Hutka – Fakov. Jej pôvodní obyvatelia sa zamestnávali čiastočne v poľnohospodárstve, ale väčšina z nich pracovala v hutách, liali železnú rudu. Pozostatky týchto hút sa našli ešte pred 150 rokmi pri rieke Torysa pri moste. Od toho sa vysvetľuje aj názov obce huta- Hutka.

Okolo roku 1600 tu postihlo pôvodných obyvateľov veľké nešťastie, ktoré rozhodlo o ďalšom osude obce. Obec sa zosypala zo svahu na ktorom stáli domy. Otrasm sa rozbúrila celá obec. Títo obyvatelia sa potom odsťahovali z dediny na neznáme miesto. O tom ako dlho stála táto obec, koľko tu bývalo rodín a odkiaľ brali rudu, čo robili s výrobkami a ako žili sa

nezachovali žiadne správy. Toto boli pôvodní obyvatelia, ktorí boli usadení v rozlohe terajšej obce.

Druhí obyvatelia sa prisťahovali okolo roku 1700 a to na výzvu grófa z obce Barca, okres Košice- Bartaya, ktorý mal v tomto priestore svoj pánsky majetok a les. Prvá prisťahovaná bola rodina Truhanová z obce Fakľovce, ďalej prišla rodina Poprocká z Popročá a rodina Nosál'ová a Janočková z Bačkovika. To boli prvé rodiny, ktoré sa v obci usadili. Tieto prvé rodiny začali upravovať pozemky, aby boli vhodné na stavbu domov a hospodárskych budov. Po nich prichádzali ďalší prisťahovalci, takže okolo roku 1800 bolo v obci usadených asi 12 sedliackych rodín. Obyvatelia obce sa zamestnávali poľnohospodárstvom. Robili na pánskom grófa Bártaya, ktorý im dal za prácu obrobiť pre seba niekoľko rólí. Boli poddaní a pracovali od svitu do mrku. Na svojom mohli pracovať až potom keď odrobili na pánskom. Boli závislí na vôli pána. Bývali v drevených domoch pokrytých slamou. Boli to rýdži Slováci, hovorili po Slovensky- nárečím. Chlapi a ženy nosili na nohách bačkory. Chlapci nosili odev z tkaného súkna (kološne), a ženy zasa dlhé sukne tiež len z plátna.

Po revolúcií z roku 1848- 1849 sa začína nový život v obci. Zrušením poddanstva a povinnej práce na pánskom sa sedliaci stali slobodnými. Po dlhých rokoch ťažkej práce si konečne mohli obrábať svoje vlastné polia. Sociálne pomery po revolúcií sa zlepšovali každým rokom. Ani obec neobišlo obdobie kedy muži odchádzali do Ameriky za vidinou zárobku a ťažkou prácou v baniach. No nie každý mal šťastie boli aj taký čo si zarobili, iba na cestu domov. Od čias košutovej revolúcie začína aj zmena krojov v obci. Ženy nosili krátka sukne pestrých farieb, biele pančuchy a čižmy. Vo vlasoch mali zapletené široké farebné stužky. Vydaté ženy mali na hlave „konte“. Chlapi nosili súkenné šaty a tiež čižmy. V obci sa rozprávali len po Slovensky aj v krutých časoch maďarizácie. Veľmi radi spievali aj do práce odchádzali so spevom. V nedeľu po obede sa dievčatá a chlapi schádzali pri pažití, spolu sa hrávali, žartovali a vyspevovali slovenské ľudové piesne. Najobľúbenejším tancom bol čardáš a polka. Počas prvej ČSR poľnohospodárstvo a poľnohospodárska výroba v obci prekvitala tak, ako nikdy predtým.

V roku 1933 bola založená a zriadená ľudová škola hospodárska s povinnou dochádzkou žiakov od 14. 16 roku. Vyučovalo sa najviac hospodárskym predmetom, tiež aj praktickým predmetom v školskej záhrade. Od 1 septembra 1948 bola zavedená povinná 9-ročná školská dochádzka, a 10 februára bola zriadená neúplná stredná škola s obvodom obce Nižná Hutka. Slávnostné otvorenie bolo v roku 1949. V roku 1955 sa začala výstavba kultúrneho domu, ktorý slúži obci dodnes.

18. decembra 1955 sa začala elektrifikácia v obci. Na práci sa podieľali aj miestny obyvatelia, ktorý pomáhali elektrikárom. Práce boli ukončené 21. Apríla 1956. V roku 1974 sa zlúčila škola v obci so školou v Krásnej nad Hornádom a tak deti dochádzali do školy v Krásnej nad Hornádom. V tomto roku sa začalo so stavbou nového kultúrneho domu.

V roku 1986 sa Vyšná Hutka zlúčila s Nižnou Hutka v obec Hutka časť Vyšná a Nižná Hutka. Sídlo úradu miestneho národného výboru bolo v Nižnej Hutke. V roku 1990 sa toto zlúčenie obcí rozpadlo, keďže neprinieslo žiadny úžitok ani jednej obce. A tak sa v tomto roku stal starostom obce Vyšná Hutka Viliam Miko. V roku 2001 sa v obci založila ženská spevácka skupina Hutčanka, ktorá sa zúčastňuje na rôznych vystúpeniach a súťažiach. Skupina funguje dodnes. V súčasnosti má obec 453 obyvateľov.

Symboly obce

Erb obce Vyšná Hutka

Erb obce tvorí delený štít. V hornom červenom poli štítu strieborna (biela) postava roľníka so zlatými (žltými) vlasmi, topánkami a rúčkou od kosáka kosiaca zlaté (žlté) obilie, v dolnom zelenom poli štítu zlatý (žltý) býk so striebornou (bielou) zbrojou.

Štít

Štít je neskorogotický. Podkladom pre návrh bola obecná pečať, pochádzajúca z polovice 18. storočia. Odtlačok typária je uložený v krajinskom archíve v Budapešti. Na pečati v kruhopolisom FELSŐHUTKA HELYSÉG PETSÉTJE (pečať obce Vyšná Hutka) sa nachádza toto znamenie: roľník kosiaci kosákom obilie a pod ním býk. Vzhľadom na autenticnosť tohto symbolu, vystihujúceho poľnohospodársky charakter obce, bolo odporúčané, aby sa stal základom východiskom pri tvorbe obecného erbu. Vyfarbenie návrhu bolo zvolené tak, aby zodpovedalo pravidlu heraldiky pre používanie farieb a kovov. Neskorogotický štít sa zvolil pre jeho jednoduchosť a veľkú rozšírenosť v mestskej a obecnej heraldike.

ZAČLENENIE OBCE DO MIKROREGIÓNU

Vyšná Hutka je súčasťou mikroregiónu a členom Regionálneho združenia obcí Hornád. Združenie vzniklo v roku 1996 registráciou na Ministerstve vnútra SR. Hlavným cieľom tejto neziskovej organizácie je príprava, presadzovanie a realizácia spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach rozvoja a spoločenského života a pre hospodársky a sociálny rozvoj mikroregiónu. Členmi Združenia sú ďalej obce Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Myšľa, Seňa, Skároš, Sokoľany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa a Ždaňa.

Prírodné podmienky

Charakteristika územia

Pôdny fond obce Vyšná Hutka je nasledovný:

Celková výmera pôdy v ha – 362,3		
Poľnohospodárska pôda		326,8
z toho	orná pôda	260,4
	vinice	0
	záhrady	28,7
	ovocné sady	4,5
	trvalé trávne porasty	33,2
Nepoľnohospodárska pôda		35,5
z toho	lesné pozemky	0
	vodné plochy	13,5
	zastavané plochy	19,6
	ostatné plochy	2,4

Zdroj: Obec Vyšná Hutka, 2017

Na území obce sú nivné pôdy. Nivná pôda sa vytvára na mladých riečnych náplavoch. Má menej výrazne vyvinutý horizont A, pod ktorým je už len materská zemina C. Horizont A vzniká pri občasnom naplavení nových vrstvičiek kalu a piesku pri povodniach. Tento typ pôdy je charakteristický pri tokoch a potokoch, ktoré občas nanášajú, alebo donedávna nanášali za povodní na nivu svojej splaveniny.

2. Prírodné zdroje a podmienky

2.1 Prírodné charakteristiky

Klimatické podmienky

Územie sa radí do teplej oblasti s kotlinovou klímou – mierne suchou až vlhkou, s dostatočne veľkou intenzitou teplôt a chladnými zimami.

Priem. teplota vzduchu v januári:	- 4°C
Priem. teplota vzduchu v júli:	19°C
Priem. počet letných dní:	53
Priem. ročný úhrn zrážok:	640 mm
Priem. počet dní v suchom období:	47
Priem. počet dní so snehovou prikrývkou:	110
Priem. relat. trvanie slnečného svitu/rok:	42%

V ročnom priemere prevláda severné prúdenie vzduchu.

Voda a vodné hospodárstvo

Cez obec preteká rieka Torysa. V obci sú dva potoky Lebenský a miestny potok, obidva sú vyregulované. V obci Vyšná Hutka je vybudovaný vodovod. Zdrojom pitnej vody v obci sú okrem obecného vodovodu 2 obecné studne a vlastné studne.

Pedologické podmienky

Západná časť územia je tvorená deluviálnymi sedimentmi, kde sa pod vrstvou ornice nachádza vrstva ílovito-piesčitej hliny tuhej až pevnej konzistencie. V podloží sú hliny miestami pretkané s valúnami andezitu, ktoré mierne prechádzajú do vrstiev štrkov. Pod štrkami je vrstva neogénnych ílov.

Lesné hospodárstvo

Obec nemá na svojom katastrálnom území lesné pozemky. Vlastníka lesného pozemku nie je možné za každých okolností stotožňovať s užívateľom – obhospodarovateľom lesa, ktorý je nositeľom povinnosti pri hospodárení v lesoch dodržiavať ustanovenia legislatívnych predpisov.

Ak vlastníka lesa prenájme, alebo vloží ako účasť do nejakého podniku, obhospodarovanie so súvisiacimi povinnosťami preberá užívateľ. Užívateľ lesov je povinný riadiť sa ustanoveniami

príslušných právnych predpisov. Lesné hospodárstvo týkajúce sa spracovania dreva nie je v katastri zastúpené.

Zeleň a parky

Na území obce sa nenachádzajú verejné parky, alebo väčšie parkovo upravené plochy. Verejnú zeleň zastupuje zeleň pri autobusovej zastávke, kostole a pri Obecnom úrade. Obec v budúcnosti plánuje vytvoriť obecný park s oddychovou zónou a zároveň obnoviť a upraviť už existujúcu verejnú zeleň, ktorá potrebuje stále ošetrovanie a údržbu.

Fauna a flóra

Na suchších miestach poriečnych nív, ktoré bývajú zaplavované kratší čas, vyskytujú sa zvyšky dubovo-brestovo-jasenových lesov. Pôdy sú tam stredne alebo len slaboooglejené. Pre ne je typický dub, brest hrabolistý, brest väz a jaseň úzkolistý, kým topole, vrby, prípadne i jelša sledujú brehy tokov. Na pasienkoch nív rastie hrebienka obyčajná, myší chvost obyčajný, skorocel kopijovitý, ľadenec rožkatý, d'atelina lúčna, psinček tenučký, mliečnik chvojkový, sedmikráska obyčajná, mätonoch trvácí, nátržníky, lipnica ročná, ostrica srsnatá, pichliač roľný i obyčajný, iskerník plešivý a iné. Na vlhších miestach nív rastie túžobník brestový, škripiny, vrbica vrbolistá, čerkáč obyčajný, kukučka lúčna, pichliač zelinný, kostihoj lekársky, lipnica močiarna, záružlie močiarné, nezábudka močiarna a niektoré ostrice. Na nížinných pasienkoch zo stavovcov sa vyskytujú najmä hlodavce ako sysel', chrček, zajac poľný, králik, z vtákov jarabica poľná, prepelica poľná, drop veľký, ležiak obyčajný, kaňa popolavá, škovránok poľný, na vlhkých lúkach chrapkáč poľný a na pasienkoch pipíška chocholatá.

Krajinná štruktúra

Obec leží v krajinnom podcelku Košickej kotliny. Intravilán obce má mierne zvlnený ráz s nepatrnými rozdielmi v úrovni reliéfu a miernymi vyvýšeninami, ktoré nadobúdali význam pri záplavách Torysy, ako útočistia drobnej zveri. Obec je obkolesená poľnohospodársky využívanou pôdou aj lesmi. Územie obce nepatrí do Chráneného územia. Kataster susedných dedín zasahuje do Chráneného vtáčieho územia Košická kotlina. Územím obce preteká rieka Torysa, ktorá patrí v zmysle Územného systému ekologickej stability patrí do Biokoridoru regionálneho významu.

Pre územie sú charakteristické biotopy intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny, mozaikovitej poľnohospodárskej krajiny, sadov, lúk a pasienkov, vodné biotopy a urbánne biotopy. Pestrosť druhov je vďaka charakteru krajiny pomerne obmedzená. Pôdny

kryt tvoria v prevažnej miere tieto krajinné štruktúry: orná pôda, lúky a pasienky. Kvartérny pokryv je tvorený v okolí tokov hlinami, severnejšie štrkmi hlinitými až hlinito-piesčitými a pieskami. Pôdy sú kvalitné, s vysokým obsahom humusu. Pôdy majú vysoký potenciál pre poľnohospodárske využitie.

Štruktúra pôdneho fondu	Ha
Celková výmera k 30. 04. 2017	362,3
Poľnohospodárska pôda	326,8
Orná	260,4
Vinice	0
Záhrady	28,7
Ovocné sady	4,5
Trvalé trávne porasty	33,2
Nepoľnohospodárska pôda	35,5
Lesná pôda	0
Vodné plochy	13,5
Zastavaná plocha	19,6
Ostatná plocha	2,4

Pôdny fond obce Vyšná Hutka

2.2 Sociálno-ekonomická charakteristika územia obec

2.2.1 Obyvateľstvo

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov vypovedá o stabilizovanom demografickom vývoji obce v sledovanom období. V posledných rokoch je zaznamenaný primeraný, mierny nárast počtu obyvateľov, čo pozitívne ovplyvňuje predpokladaný rozvoj obce. Nárast počtu obyvateľov je dôsledkom toho, že obec dlhodobo vytvára priaznivé podmienky pre mladé rodiny a podporuje individuálnu výstavbu domov. Uvedenými opatreniami sa zastavil odchod mladých rodín do iných obcí za lepšími podmienkami bývania a naopak, aj rodiny, ktoré sa pred časom vysťahovali sa postupne vracajú do obce.

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obci

OBEC	0 – 15	16 – 30	31 – 62	VIAC AKO
Vyšná Hutka	ROKOV	ROKOV	ROKOV	63 ROKOV
	72	89	222	79

Zdroj: Obec Vyšná Hutka, 2017

2.2.2 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce. Mimo väčších miest, v regiónoch kde prevažujú menšie obce je vzdelanostná úroveň obyvateľov tradične nižšia, čo prináša riziko vyššej nezamestnanosti. Naopak vyššie vzdelanie obyvateľov prináša vyššie využitie ekonomického potenciálu obce.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov v obci Vyšná Hutka je silne ovplyvnená blízkosťou krajského mesta aj blízkosťou významných zamestnávateľov v oblasti strojárstva a hutníctva. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku so stredným odborným vzdelaním s maturitou, trochu menej početná je skupina obyvateľov s učňovským vzdelaním bez maturity. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je zanedbateľný a zodpovedá vzdelanostným potrebám regiónu. Najviac vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov je v technických odboroch, v strojárstve a hutníctve, druhú najpočetnejšiu skupinu tvoria obyvatelia s humanitným vzdelaním univerzitného smeru.

Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že najväčší podiel majú obyvatelia so vzdelaním v oblasti strojárstva, služieb, obchodu, priemyselnej výroby, najmenší podiel obyvateľov je v poľnohospodárstve. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v týchto odvetviach zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v regióne a jeho blízkom okolí.

ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Obec Vyšná Hutka sa nachádza v blízkosti U. S. Steel - najväčšieho zamestnávateľa v regióne, v blízkosti priemyselného parku v Kechneči aj v blízkosti krajského mesta Košice. Väčšina obyvateľov obce Vyšná Hutka práve tu nachádza svoje uplatnenie a prácu. Dochádzanie obyvateľov za prácou do vzdialených regiónov či do zahraničia v pravidelných turnusoch preto nie je v obci výrazné.

Napriek viacerým významným zamestnávateľom má obec aj istý počet nezamestnaných, ktorých počet v posledných rokoch kolíše, veľmi mierne klesá. Obec aktuálne zamestnáva na aktivačných prácach štyroch uchádzačov o zamestnanie, traja uchádzači o zamestnanie si odrábajú dávku v hmotnej núdzi. Na dobrovoľnícke práce obec aktuálne nezamestnáva žiadnych uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti

OBEČ Vyšná Hutka	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	21	35	39	36	49	43	42
Počet dlhodobo nezamestnaných	10	7	11	16	16	26	21
Počet občanov v hmotnej núdzi	34	33	34	25	22	29	24

Zdroj: Obec Vyšná Hutka, 2017

3. Kultúrne a spoločenské zdroje

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií obec využíva kultúrny dom. Obec má ambíciu v nasledujúcich rokoch modernizovať a rekonštruovať budovu a upraviť jej užívanie. V roku 2016 obec zrekonštruovala sociálne zariadenie. V roku 2017 obec zrekonštruovala kuchyňu a zariadila ju moderným vybavením.

Ponuka kultúrnych, spoločenských a športových aktivít je viac-menej tradičného charakteru. V kultúre prevažujú tanečné zábavy, rodinne oslavy fašiangy, Deň matiek, Mikuláš, posedenie s dôchodcami, Vianočná akadémia a príležitostné vystúpenia umelcov.

V obci sa konajú športové víkendy a futbalové turnaje. Aj napriek týmto aktivitám občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a rodiny. Cez obec vedie cyklistická trasa Hornád – Torysa – Hornád.

Obec nemá dobudované zázemie pre športovanie, je potrebné vybudovať aj ďalšie priestory, kde by celoročne mohli obyvatelia obce športovať.

Obyvatelia majú oddychovú zónu s altánkom a posedením pred obecným úradom. Priestranstvo pred obecným úradom bolo vynovené v roku 2015. Potrebné je však vybudovať multifunkčné ihrisko, amfiteáter kde by sa mohli organizovať verejné podujatia. V súčasnosti sa využíva priestor ihriska pri rieke Torysa kde sa pravidelne organizujú Dni obce spojené s futbalovým turnajom.

V obci pôsobí ženská spevácka skupina Hutčanka, ktorá vznikla v roku 2001. Cieľom speváckej skupiny je zozbierať čo najviac piesní zvykov z obce a bližšieho okolie a tie prezentovať na rôznych vystúpeniach a súťažiach. Hutčanka pravidelne vystupuje na domácich akciách.

Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami musia občania dochádzať do Košíc. V obci sa nenachádzajú žiadne kultúrne pamiatky najstaršou budovou,

ktorá sa v obci nachádza je kostolík zo 60-tých rokov, ktorý je postavený na mieste pôvodnej drevenej zvonice, ktorá sa nachádza v strede obce.

4. Materiálne a finančné zdroje

4.1 Bývanie a bytový fond

S demografickým vývojom obyvateľov v obci a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí aj rozvoj individuálnej výstavby a záujem mladých rodín nevystáhnovať sa do iných obcí či vzdialenejších centier, ale ostať v obci. Obec dlhodobo venuje pozornosť vytváraniu priaznivých podmienok pre individuálnu výstavbu a rast počtu obyvateľov je primeraný, ale aj dlhodobý. Podobne aj počet domov, ktoré si obyvatelia postavili narastá postupne, primerane, nie nárazovo.

Občania obce žijú v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obce a celého regiónu. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie. Vzhľadom na blízkosť mesta Košice mali viacerí obyvatelia mesta v obci len pozemok, ktorý používali ako „záhradku“ s chatkou, viacerí už tieto pozemky obývajú aj celoročne. Obec nemá obecné byty, ale v dlhodobom horizonte plánuje ich výstavbu.

Tabuľka Prehľad domového a bytového fondu

OBEC VYŠNÁ HUTKA	RODINNÉ DOMY			BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH		
	TRVALO OBÝVANÉ	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ	TRVALO OBÝVANÉ;	PRECHODNE OBÝVANÉ	NEOBÝVANÉ
	128	17	28	0	0	0

Zdroj: Obec Vyšná Hutka, 2017

4.2 Základná a technická infraštruktúra

Doprava

Obec vyšná Hutka sa nachádza približne 5 km od mesta Košice, ktoré je významným priemyselným centrom východnej časti Slovenskej republiky. Predstavuje významný dopravný uzol cestnej, železničnej i leteckej dopravy. Z hľadiska siete ciest európskeho významu Košice ležia na dvoch hlavných prietáhoch ciest nadnárodného charakteru. Je to v prvom rade prietah v smere západ – východ t. j. z Čiech a Rakúska v smere na východ na

Ukrajinu a ďalej do ďalších štátov bývalého Sovietskeho zväzu. Druhý dôležitý prietah je v smere sever-juh t.j. z Poľska a pobaltských štátov v smere na Maďarsko a ďalej na Balkán.

Obec Vyšná Hutka je napojená na mesto Košice autobusovou dopravou SAD. V súčasnosti je určitá časť obecných ciest v dezolátnom stave a v blízkej budúcnosti si bude vyžadovať rekonštrukciu. Prijazdová cesta do obce začína byť v zlom stave a po čase si vyžiada opravu. V obci Vyšná Hutka sa nachádza most, ktorý bol v roku 2007 zrekonštruovaný. V obci sa nachádza jedna autobusová zastávka, ktorá je opravená, priestranstvo okolo autobusovej zastávky je upravené a okrášlené kvetmi a drevinami. Obec v roku 2014 dala čiastočne opraviť verejný rozhlas, ktorý je potrebné ešte vyvinúť a zrekonštruovať.

Voda a odpady

V obci je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je bol dokončený v roku 2016. V súčasnosti je na verejný vodovod napojených 50 domácností. Obec v budúcnosti plánuje vybudovanie kanalizácie, ktorá je v obci veľmi potrebná.

V obci je zabezpečený pre obyvateľov obce triedený zber odpadu, separovaný zber pre komodity papier, zmiešané plasty a pet fľaše, sklo, tetrapak, elektroodpad, kovové obaly a pneumatiky. Odvoz odpadu pravidelne dvakrát mesačne zabezpečuje spoločnosť Kosit. V obci sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad, výstavbu a prevádzku takého kompostoviska obec v mikroregióne podporí. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na možný vznik malých nepovolených skládok, nakoľko časť obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne enviromentálne záťaž. Obec poskytuje v priebehu roka aj veľkokapacitné kontajneri na zber väčšieho nadrozmerného množstva odpadu.

Komunikačné a informačné siete

Obyvatelia obce Vyšná Hutka môžu využívať služby rôznych telekomunikačných spoločností. Územie obce je pokryté ako pevným tak aj mobilnými operátormi pôsobiacimi na Slovenskom telekomunikačnom trhu. Prijem rozhlasového a TV signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén. Obecný rozhlas bol v roku 2014 čiastočne zrekonštruovaný.

Elektrina a plyn

Energetická sieť v obci prešla rekonštrukciou a drevené stĺpy boli vymenené za betónové a časť je v zemi. Obec Vyšná Hutka je plynofikovaná od roku 1997. Domácnosti v obci väčšinou využívajú na kúrenie plyn.

4.3 Občianska infraštruktúra a vybavenosť, sociálna infraštruktúra

Občianska vybavenosť a služby

Na území obce Vyšná Hutka sa v súčasnosti nachádza 1 predajňa zmiešaného tovaru, 1 krčma a 1 cintorín. Kapacita cintorína je dostatočná v obci sa však nenachádza Dom smútku. Typ a množstvo zariadení občianskej vybavenosti sú ovplyvnené veľkosťou obce, počtom obyvateľov a návštevníkov obce a ich potrebami. Rozvoj zariadení občianskej vybavenosti v obci bude podmienený aktuálnymi potrebami súčasných i budúcich obyvateľov a návštevníkov obce. V obci sa nenachádza žiadna ambulancia praktického všeobecného lekára pre dospelých ani pre deti a dorast ani lekárne či stomatológ. Za zdravotnou starostlivosťou musia obyvatelia obce cestovať do mesta.

Pre svojich seniorov obec zatiaľ nezabezpečuje terénnu starostlivosť, obyvatelia, ktorí takúto starostlivosť potrebujú ju zväčša dostávajú od členov rodiny. V dohľadnej dobe obec má záujem zabezpečovať svojich seniorov formou dobrovoľníckej služby a terénnej starostlivosti.

V obci sa taktiež nenachádza materská ani základná škola. Deti dochádzajú za vzdelaním do mesta.

Obce v budúcnosti plánuje výstavbu multifunkčného ihriska nakoľko v obci Vyšná Hutka takéto ihrisko chýba. Obci sa nachádza ihrisko, ktoré je pri daždivom počasi a v prípade väčšej vody zaplavené. Ihrisko je pravidelne kosené a sú tam umiestnené bránky, ktoré umožňujú hrať futbal. Obce má k dispozícii pingpongové stoly a v priestoroch kultúrneho domu si môžu ľudia z obce zahrať pingpong.

Obec disponuje obecným úradom spojeným s kultúrnym domom, miestnou kaplnkou a bývalou vojenskou ubytovňou s kapacitou 20 osôb, ktorá potrebuje celkovú rekonštrukciu.

5. Ekonomické využívanie zdrojov

5.1 Podnikateľská sféra

Okrem najväčších zamestnávateľov v regióne pôsobia v obci a jej okolí aj menší podnikatelia – fyzické osoby aj obchodné spoločnosti. Z celkového počtu podnikateľov ani jeden podnikateľský subjekt nezamestnáva viac ako 5 zamestnancov. Tento fakt je možné

odôvodniť tým, že fiškálna politika štátu odrádza podnikateľov zamestnať iných zamestnancov. Pre takéto subjekty je výhodnejšie dohodnúť si na prácu buď ďalších živnostníkov, alebo využiť iné inštitúty mimo trvalého pracovného pomeru.

Tabuľka Typy podnikateľských subjektov v obci

TYP PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU	POČET
Podnikatelia – fyzické osoby	0
Samostatne hospodáriaci roľníci	1
Obchodné spoločnosti	0
Ostatné	2

Zdroj: obec Vyšná Hutka, 2017

Tabuľka Ekonomické subjekty v obci podľa počtu zamestnancov

EKONOMICKÝ SUBJEKT S POČTOM ZAMESTNANCOV	POČET EKONOMICKÝCH SUBJEKTOV TEJTO KATEGÓRIE
bez zamestnancov	7
1 až 5	1
6 až 9	0
10 až 24	0
25 až 49	0
50 až 99	0
100 a viac	0

Zdroj: obec Vyšná Hutka, 2017

Dominantným podnikateľským odvetvím sú služby a obchod s prevahou maloobchodu a služieb občianskej vybavenosti. V obci sú potraviny so zmiešaným tovarom. Absentujú služby cestovného ruchu, ktoré môžu mať v budúcnosti potenciál rozvoja, obec nemá zázemie pre ubytovanie návštevníkov. Podnikateľské subjekty v oblasti základných služieb sú odkázané na zákazníkov z mikroregiónu a preto je veľmi dôležitá aj ich lokalizácia v nadväznosti na migráciu obyvateľov obcí. Naopak, budúce služby v oblasti cestovného ruchu je vhodné efektívne a rozumne lokalizovať. Dobrá konkurencia môže prispieť k skvalitneniu služieb, ale dôležité je aj identifikovať konkurenčné výhody aj nevýhody práve pre tento segment, nakoľko aj toto môže mať výrazný vplyv na ich rozvoj aj rozvoj územia.

Ornú pôdu v katastrálnom území obce obhospodaruje poľnohospodárske družstvo Olšanka, s.r.o. a jeden samostatne hospodáriaci roľník. Veľkú časť výmery obhospodarujú aj pôvodní majitelia pôdy. Poľnohospodárska výroba má všeobecne v obci veľké uplatnenie. Občania využívajú svoje záhrady a ornú pôdu na dopestovanie ovocia a zeleniny. Poľnohospodársky pôdny fond tvoria prevažne hnedozeme, miestami erodované, veľmi produkčné.

NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem Tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obci a v celom mikroregióne má dlhodobú tradíciu.

SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

Spolková a záujmová činnosť má v obci tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít. Obec má bohatú tradičnú spolkovú činnosť. V obci aktívne do kultúrneho a spoločenského života prispieva ženská spevácka skupina Hutčanka, ktorá v obci pôsobí už 16 rokov. Starostka činnosť spolkov podporuje finančne podľa možností rozpočtu, ale aj nefinančne: pomocou a priestorom pri propagácii, poskytnutím obecných priestorov a podobne.

Zamestnanosť a nezamestnanosť

V porovnaní s obcami v iných regiónoch nezamestnanosť v obci Vyšná Hutka nie je katastrofálna. Je to prispením blízkosti U.S. Steel-u, priemyselného parku v Kechneči aj blízkosťou krajského mesta, kde je ponuka práce rozmanitá. Pomerne nízky počet nezamestnaných, prípadne dlhodobo nezamestnaných sa na rozvoji obce negatívne neodrkadľuje.

Územie obce Vyšná Hutka podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

NAJVÝZNAMNEJŠÍ ZAMESTNÁVATELIA V OBCI A OKOLÍ

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov z hľadiska optimalizácie nezamestnanosti v mikroregióne patria okrem vyššie spomínaného U.S.Steel-u aj podniky, ktoré sa nachádzajú v priemyselnom parku Kechnec ako sú GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s.r.o. a Magneti Marelli Slovakia, s.r.o., V.O.D.S. a.s.

EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCE

Od kondície a výkonnosti obce vo veľkej miere závisí jej schopnosť prípravy projektovej dokumentácie, prípravy žiadostí a projektov pre nenávratné finančné prostriedky, ale aj schopnosť schválené projekty realizovať. Obec veľmi zodpovedne pristupuje k tvorbe svojho rozpočtu a viacročného rozpočtu, pri čerpaní jednotlivých položiek rozpočtu sa vďaka legislatíve osvedčil systém predbežnej, priebežnej aj následnej finančnej kontroly. Fiskálna decentralizácia nenaplnila očakávania, obec na prenesený výkon štátnej správy nedostáva dostatok zdrojov zo štátneho rozpočtu, ale svojim rozumným prístupom dokázala napriek nepriaznivej situácii aj v pokrízovom období šetrením rozumne hospodáriť. Obec nemá úverové zaťaženie. V majetku obce sa nachádzajú nehnuteľnosti: budova obecného úradu, kultúrny dom, pozemky pod cestami, pozemky, vojenský objekt.

Tabuľka Základný rozpočtový vývoj obce

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VÝVOJ PRÍJMOV							
VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ÚRADU	48293	50240	54637	60304	68277	74065	74065
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	10230	10172	10678	11040	11040	11040	11040
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	17840	23404	15371	20345	20801	23458	20695
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU CELKOM	-	34150	21204	145842	56031	8500	-
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	-	-	-	-	-	-	-
ÚVERY Z BÁNK	-	-	-	-	-	-	-
PREÚČTOVANIE Z PEŇAŽNÝCH FONDŮV	7000	-	-	4000	-	13000	-
OSTATNÉ (DARY, GRANTY, ODPREDAJ...)	2040	2040	2040	2040	2040	-	-
VÝVOJ VÝDAVKOV							
VLASTNÝ VÝKON	81135	113123	80092	93252	107430	117539	109200
PRENESENÝ VÝKON	3652	3620	4421	15371	5200	3200	6200
SPRÁVA MAJETKU	-	-	-	-	-	-	-
ZÁVÄZKY	44309	3971	-	51091	7240	5900	9900

OSTATNÉ (ÚROKY...)	-	-	-	-	-	-	-
--------------------	---	---	---	---	---	---	---

Uvedené v €.

Zdroj: obec Vyšná Hutka, 2017

Analýza situácie v obci

6 SWOT Analýza

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Plánov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatkových písmen anglických názvov jednotlivých faktorov: **S**trengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – príležitosti

Threats – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kosť naslednej – strategickej časti dokumentu Programu rozvoja obce Vyšná Hutka:

Ľudia a kvalita života   Technická infraštruktúra a životné prostredie   Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

SILNÉ STRÁNKY

Ľudia a kvalita života

- Dlhodobý stabilizovaný demografický vývoj s postupným miernym rastom počtu obyvateľov
- Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku
- Prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možností trhu práce
- Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou
- Ochota vzdelávať a rekvalifikovať sa
- Potenciál na vybudovanie poľnohospodárskych dvorov
- Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov
- Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie
- Možnosti a ambícia zriadiť materskú školu
- Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zachovalé územie a jeho atraktivita
- Organizovanie separovania zberu v obci
- Bohatý prírodný potenciál
- Blízkosť rieky a možnosti jej využitia
- Bohaté možnosti zabezpečenia ekoturistiky a cykloturistiky

Ekonomický rozvoj a riadenie obce

- Primeraná úverová zaťaženosť obce □ Vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obci
- Mimoriadne zaniatený, šikovný a starostlivý starosta
- Pripravené podmienky pre implementáciu elektronickej komunikácie
- Dlhodobý dobre zvládnutý manažment projektov
- Dobré podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu

SLABÉ STRÁNKY

Ľudia a kvalita života

- Mierny postupný starnutie obyvateľov □ Nedostatočné sociálne služby a občianska

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zastaralé siete rozvodov plynu
- Nedobudovaná kanalizácia, nevybudovaná čistička odpadových vôd
- Nedostatočne riešená energetická úspora budov
- Nedostatočná ochrana pred povodňami

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Malý záujem obyvateľov o elektronicкую komunikáciu s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov
- Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcou a podporovať jej aktivity
- Nedostatok finančných možností pre investičné zámery
- Nepostačujúca propagácia obce a jej kultúrnych, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov

PRÍLEŽITOSTI

Ľudia a kvalita života

- Vybudovanie poľnohospodárskych dvorov
- Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov
- Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom
- Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov obce
- Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu
- Podpora rozvoja výstavby nových domov

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Využívanie životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov
- Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov
- Využívanie prírodných a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu
- Vybudovanie cyklotrás a náučných chodníkov
- Využívanie alternatívnych zdrojov energie
- Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov
- Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obci
- Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi
- Aktívna a trvalá propagácia obce a jej atraktivity a možností všetkými prostriedkami
- Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií
- Zvýšenie atraktívnosti a využiteľnosti verejných priestranstiev
- Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev

OHROZENIA

Ľudia a kvalita života

- Odchod mladých ľudí za prácou do mesta a iných regiónov
- Úbytok detí a starnutie obcí
- Neschopnosť rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov
- Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb
- Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších mestách
- Malý záujem o podnikanie v službách

Technická infraštruktúra a životné prostredie

- Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov
- Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny
- Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch
- Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie

Ekonomický rozvoj a riadenie obcí

- Nedostatok financií na rozvojové projekty
- Nezáujem občanov o veci verejné
- Zánik spolkov

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby
- podpora rozvoja poľnohospodárstva a agroturistiky
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov.

Hlavné disparity rozvoja:

- ❖ slabá ponuka pracovných príležitostí – stredne veľká obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre svoje obyvateľstvo
- ❖ nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- ❖ nízka úroveň miezd – úroveň miezd v regióne spolu s časovou a finančnou náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- ❖ slabá ponuka trávenia voľného času – v obci sa koná športových podujatí, obmedzená je ponuka športovísk
- ❖ veľká rozdrobenosť pozemkov a množstvo vlastníkov – limitujúci faktor rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov (napr. pre IBV, budovanie chodníkov, cyklotrás a pod.)
- ❖ absencia chodníkov – absencia chodníkov popri hlavnej ceste.

7 Strategická časť

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne, či už z hľadiska strednodobého alebo dlhodobého horizontu. Východiská pre prognózy budúceho vývoja sú prezentované v rôznych strategických dokumentoch národnej úrovne. Stratégia Európa 2020 predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí, definuje ciele, ktoré sa majú do roku 2020 naplniť a pre tieto ciele stanovuje aj ukazovatele na ich hodnotenie. Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

Inteligentný rast – vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,

Udržateľný rast – podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje,

Inkluzívny rast – podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Stratégiu Európa 2020 aplikujú všetky členské štáty Európskej únie, teda aj Slovensko. Navyše, na podporu jej aplikácie a v záujme zlepšenia hospodárskej výkonnosti jednotlivých členských štátov vydáva Európska komisia pre tieto štáty rôzne odporúčania. Slovensko dostalo odporúčania na zlepšenie stavu v oblasti verejných financií, daní, trhu práce, vzdelávania a odbornej prípravy, sieťových odvetví, podnikateľského prostredia a efektívnosti verejnej správy. Stratégia Európa 2020 sa premieta aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov SR.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vyšná Hutka na roky 2017 – 2023 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzerat'. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Vyšná Hutka:

Obec Vyšná Hutka je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Vyšná Hutka na roky 2017 – 2023. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

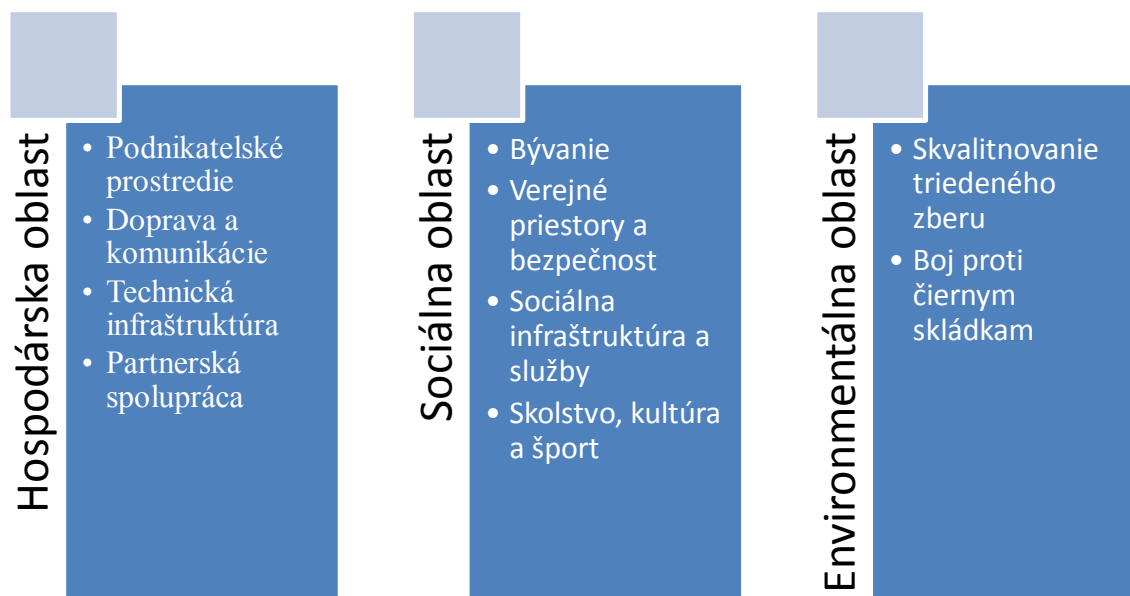
„vytvoriť podmienky na zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnúť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom. Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s aktualizovanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá definuje hlavné faktory rozvoja slovenských regiónov, analyzuje regionálne disparity a prognózuje hospodársky vývoj v týchto regiónoch. Táto stratégia, spracovaná v súlade so stratégiou Európa 2020, definuje 5 prioritných oblastí na dosiahnutie cieľa – vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku:

- PO 1 – Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu,
- PO 2 – Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva,
- PO 3 – Štrukturálne zmeny,
- PO 4 – Poznatkovo orientovaná ekonomika,
- PO 5 – Ochrana a tvorba životného prostredia.

Týchto 5 prioritných oblastí Národnej stratégie regionálneho rozvoja je premietnutých do navrhovaných priorit v stratégii rozvoja obce, pričom sú prispôsobené podmienkam obecnej samosprávy tak, že PO 2 až PO 4 z Národnej stratégie RR sú v PHSR zjednotené do Prioritnej oblasti Hospodárska politika, PO 1 predstavuje v PHSR Prioritnú oblasť Sociálna politika a PO 5 predstavuje oblasť Environmentálna politika.

Pre naplnenie definovanej vízie si teda obec Vyšná Hutka stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo štyroch priorit: podnikateľské prostredie (podpora malého a stredného podnikania, rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva, podpora samostatne hospodáriacich roľníkov), doprava a komunikácie (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, výstavba parkovísk), technická infraštruktúra (úprava kanalizácie a ČOV, verejné osvetlenie, rozhlas, káblová televízia a pod.) a partnerská spolupráca (spolupráca s okolitými obcami a partnerskými obcami).

B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca zo štyroch rozvojových priorit: bývanie (podpora individuálnej bytovej výstavby), verejné priestory a bezpečnosť (rekonštrukcia a údržba verejných priestranstiev), sociálna infraštruktúra a služby (podpora budovania, príp. rekonštrukcie zariadení občianskej vybavenosti, podpora sociálnych služieb v obci a pod.) a školstvo, kultúra a šport (výstavba/rekonštrukcia školských a športových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).

C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z jednej rozvojovej priority: odpadové hospodárstvo (skvalitňovanie triedeného zberu odpadov a boj proti čiernym skládkam).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 10 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov Vízia

„Obec Vyšná Hutka je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“

Strategický cieľ

„vytvoriť podmienky na zvyšovanie kvality života jej obyvateľov aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“

Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Globálny cieľ	Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry	Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia	Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie
Priority	<ul style="list-style-type: none"> - podnikateľské prostredie - doprava a komunikácie - technická infraštruktúra - partnerská spolupráca 	<ul style="list-style-type: none"> - bývanie - verejné priestory a bezpečnosť - sociálna infraštruktúra a služby - školstvo, kultúra a šport 	<ul style="list-style-type: none"> - odpadové hospodárstvo
Opatrenia	1.1. Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov 1.2. Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.3. Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.4. Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami	2.1. Tvorba podmienok pre bývanie 2.2. Úprava verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov 2.3. Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov 2.4. Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.5. Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1. Podpora zhodnocovania odpadov 3.2. Odstránenie čiernych skládok

8 Programová časť

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úroveň opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

Konkrétne projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „Projekt“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru, sú uvedené ako „Aktivita“.

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
<p>1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov</p>	<p>Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov
<p>1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry</p>	<p>Projekt: 1.2.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií</p> <p><i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia miestnych komunikácií, polozenie asfaltového povrchu - dobudovanie rigolov v obci <p>Projekt: 1.2.2 Výstavba parkovísk</p> <p><i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie parkovísk pred obecným úradom a cintorínom

1.3 Zlepšenie technickej vybavenosti obce

Projekt: 1.3.1 Vybudovanie kanalizácie v obci ČOV

Aktivita:

- vybudovanie kanalizácie v obci a ČOV

Projekt: 1.3.2 Rekonštrukcia rozhlasu

Aktivita:

- zavedenie bezdrôtovej rozhlasovej technológie

Projekt: 1.3.3 Rekonštrukcia verejného osvetlenia

Aktivita:

- výmena svietidiel a zavedenie energeticky úsporných

Projekt: 1.3.4 Modernizácia káblovej televízie

Aktivita:

- modernizácia hardvérového a softvérového vybavenia káblovej televízie

1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami

Aktivita: 1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce

- rozvoj spolupráce s partnerskými obcami

Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA

Opatrenie

2.1 Tvorba podmienok pre bývanie

Projekt/Aktivita

Projekt: 2.1.1 Podpora individuálnej bytovej výstavby

Aktivita:

- podpora prípravy pozemkov pre výstavbu rodinných domov

2.2 Úprava verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov

Projekt: 2.2.1 Revitalizácia centra obce

Aktivita:

- úprava verejných priestranstiev, výsadba zelene
- vybudovanie chodníkov
- úprava odvodňovacích kanálov
- výstavba parkovísk pri OcÚ

Projekt: 2.2.2 Rozšírenie kamerového systému obce

Aktivita:

- inštalácia ďalších monitorovacích kamier a ich pripojenie na existujúci kamerový systém

2.3 Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov

Projekt: 2.3.1 Výstavba Domu smútku

Aktivita:

- výstavba domu smútku vrátane vybavenia interiéru

	<ul style="list-style-type: none"> - výstavba chodníkov na cintoríne - revitalizácia opustených hrobových miest <p>Projekt: 2.3.2 Rekonštrukcia budovy obecného úradu - exteriér <i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia strešnej krytiny, - zateplenie budovy a úprava fasády <p>Projekt: 2.3.3 Rekonštrukcia budovy obecného úradu – interiér <i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - stavebno-technická rekonštrukcia vnútorných priestorov vrátane vybavenia miestností - úprava podláh
<u>2.4 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času</u>	<p>Projekt: 2.4.1 Výstavba multifunkčného ihriska, Detského parku, Exteriérového fitnes centra <i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba multifunkčného ihriska - výstavba detského parku - výstavba Exteriérového fitnes centra <p>Projekt: 2.4.2 Rekonštrukcia futbalového ihriska a výstavba sociálnych zariadení <i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba šatní - osadenie lavičiek - terénne povrchové úpravy
<u>2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života</u>	<p>Aktivita: 2.5.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
<u>3.1 Podpora zhodnocovania odpadov</u>	<p>Projekt: 3.1.1 Podpora budovania súkromných kompostovísk <i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - nákup domácich kompostérov <p>Projekt: 3.1.2 Inštalácia odpadových košov na triedený odpad <i>Aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - nákup a inštalácia zberných nádob na triedený odpad

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené ako nulové v roku 2017, cieľové hodnoty boli stanovené pre rok 2023.

Typ ukazovateľ a	Ukazovateľ	Informačný zdroj/Odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota 2017	Cieľová hodnota	
					2018	2023
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov						
Dopad	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet	0	1	2
Opatrenie 1.2. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Dopad		OcÚ	m ²	0	470	470
Výsledok		OcÚ	počet	0	0	3
Výsledok		OcÚ	počet	0	0	24
Opatrenie 1.3. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výsledok	Vybudovanie kanalizácie a ČOV	OcÚ, ŠÚSR	počet	0	0	1
Výstup	Osadené koncové body rozhlasového ozvučenia	OcÚ	počet	0	1	1
Výstup	Zrekonštruované body verejného osvetlenia	OcÚ	počet	0	1	1
Výstup	Modernizovaný hardvér a softvér káblovej TV	OcÚ	súbor	0	1	1
Opatrenie 1.4. - Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami						
Výsledok	Podporované projekty partnerskej spolupráce	OcÚ	počet	0	1	2
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba podmienok pre bývanie						
Dopad	Vysporiadané stavebné pozemky	OcÚ	ha	0	0,5	0,5
Opatrenie 2.2. - Úprava verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov						
Dopad	Zrevitalizovaná plocha verejnej zelene	OcÚ	ha	0	0	0,5
Výsledok	Vybudovať chodníky pre peších	OcÚ	m	0	0	500
Výstup	Osadené odpočívadlá	OcÚ	počet	0	0	1
Výstup	Osadené ďalšie bezpečnostné kamery	OcÚ	počet	0	7	7
Opatrenie 2.3. - Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov						
Výsledok	Výstavba budovy Domu smútku	OcÚ	počet	0	1	1

Výsledok	Vysporiadané pozemky	OcÚ	celok	0	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaná budova ob. úradu - exteriér	OcÚ	počet	0	0	1
Výsledok	Zrekonštruovaná budova ob. úradu - interiér	OcÚ	počet	0	0	1
Opatrenie 2.4. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času						
Výsledok	Postavené multifunkčné ihrisko	OcÚ	počet	0	1	1
Výstup	Vybudované oplotenie futbalového ihriska	OcÚ	m	0	0	450
Výsledok	Vybudované sociálne zariadenia	OcÚ	počet	0	0	1
Opatrenie 2.5. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Podporené kultúrne podujatia	OcÚ	počet/rok	0	2	3
Výsledok	Podporené športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	2	3
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Podpora zhodnocovania odpadov						
Výstup	Zakúpené domáce kompostéry	OcÚ	počet	0	50	50
Výstup	Inštalované odpadové koše na triedený odpad	OcÚ	počet	0	10	10
Opatrenie 3.2. - Sanácia čiernych skládok						
Výstup	Zakúpené fotopasce	OcÚ	počet	0	2	2
Výsledok	Zlikvidované čierne skládky	OcÚ	počet	0	2	3

9 Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov a lesníkov			
<i>Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci</i>	od 2017 priebežne	obec	6,00
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.2.1 Výstavba miestnych komunikácií	2018-2020	obec	16,70
Projekt: 1.2.2 Výstavba parkovísk	2020	obec	50,00
1.3 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: 1.3.1 Vybudovanie kanalizácie a ČOV	2021-2023	obec	200,00
Projekt: 1.3.2 Rekonštrukcia rozhlasu	2019	obec	7,00
Projekt: 1.3.3 Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2018	obec	90,00
Projekt: 1.3.4 Modernizácia káblovej televízie	2017	obec, Slovanet	5,00
1.4 Spolupráca s okolitými a partnerskými obcami			
<i>Aktivita: 1.4.1 Rozvoj partnerskej spolupráce</i>	od 2018 priebežne	obec	3,00
2.1 Tvorba podmienok pre bývanie			
Projekt: 2.1.1 Podpora individuálnej bytovej výstavby	2018	obec	4,00
2.2 Úprava verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov			
Projekt: 2.2.1 Revitalizácia centra obce	2021	obec	100,00
Projekt: 2.2.2 Rozšírenie kamerového systému	2018	obec	11,00
2.3 Zlepšenie kvality sociálnej infraštruktúry a verejných budov			
Projekt: 2.3.1 Výstavba Domu smútku a úprava cintorína	2022	obec	75,00
Projekt: 2.3.2 Rekonštrukcia budovy obecného úradu – exteriér	2018	obec	180,00
Projekt: 2.3.3 Rekonštrukcia budovy obecného úradu – interiér	2019	obec	40,00

2.4 Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času			
Projekt: 2.4.1	Výstavba multifunkčného ihriska	2017	obec 40,00
Projekt: 2.4.2	Rekonštrukcia futbalového ihriska a výstavba sociálnych zariadení	2020	obec 35,00
2.5 Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.5.1	Podpora kultúrnych a športových podujatí	od 2017 priebežne	obec 4,80
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: 3.1.1	Podpora budovania súkromných kompostovísk	2020	obec 8,00
Projekt: 3.1.2	Inštalácia odpadových košov na triedený odpad	2019	obec 10,00
3.2 Sanácia čiernych skládok			
Projekt: 3.2.1	Likvidácia čiernych skládok v katastri obce a zakúpenie fotopascí	2017	obec 3,00

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi.

Riadiacim orgánom PHSR na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo**. Výkonným orgánom PHSR na úrovni obce je jej **starosta**. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci.

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PHSR, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti.

Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z európskych štrukturálnych fondov) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas a úradnú tabuľu. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa náležitostí a realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení.

Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do leta, do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného

termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2017 - 2023		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2019	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2018	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov;
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2018-2023	pri návrhu na revíziu PHSR na základe rozhodnutia starostky, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

10 Finančná časť

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť konkrétnu (presnú) sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- Svetová banka,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

	rok							Spolu (tis. EUR)
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Hospodárska oblasť	6 000	97 567	14 566	57 566	67 667	67 667	66 667	377 700
Sociálna oblasť	44 800	195 000	40 000	35 000	100 000	75 000		489 800
Environmentálna oblasť	3 000		10 000	8 000				21 000
SPOLU	53 800	292 567	64 566	100 566	167 667		66 667	888 500
						142 667		

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty s oporou vo VZN obce, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty s ukončeným procesom verejného obstarávania) a projekty, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovně dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	- projekty vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ - projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	
2	Vysoká	a) projekty s oporou vo VZN obce b) projekty s právoplatným stavebným povolením c) projekty OOCR d) projekty miestnych rozvojových organizácií e) projekty s vysokou podporou obyvateľov f) projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.2.1; 1.3.1; 2.2.1; 2.3.1; 2.4.2; 3.1.2
3	Stredná	projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.1; 1.2.2; 1.3.2; 1.3.3; 1.3.4; 2.1.1; 2.3.2; 2.3.3; 2.4.1; 2.5.1; 3.1.1;
4	Nízka	projekty v štádiu zámerov / úvah	1.4.1; 2.2.2;
5	Najnižšia	ostatné	

ZÁVER

Schválený Program rozvoja obce Vyšná Hutka je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, respektíve, môžu sa niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Služi ako rozvojový dokument pre obec a jej obyvateľov a podnikateľské zázemie. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj komplikované vlastnícke vzťahy v obci. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obce. Realizátorom Programu rozvoja obce Vyšná Hutka nie je len samotná obec, ale aj obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta s viacdrojovým financovaním.

Realizáciu Programu rozvoja riadi manažment obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obce. Raz ročne reprezentanti obce priebežne vyhodnotia realizáciu Programu rozvoja a Akčných plánov na daný rok. Zároveň dohodnú Akčné plány na najbližší rok.

Program rozvoja obce – ako strednodobý dokument – je možné kedykoľvek aktualizovať. Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obci a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na ročné hodnotenie. Komplexná aktualizácia Programu rozvoja sa bude realizovať pred ukončením platnosti súčasného dokumentu.

Program rozvoja obce je uverejnený na webovej stránke obce a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom aj širokej verejnosti. Nerieši a ani neovplyvňuje na územia NATURA 2000 a neovplyvňuje životné prostredie.